

GERGEDAN

Büyük Küfür Kitabı

MİNE SÖĞÜT

MİNE SÖĞÜT
GERGEDAN
BÜYÜK KÜFÜR KİTABI

Can Çağdaş

Gergedan: Büyük Küfür Kitabı, Mine Söğüt

© 2022, Can Sanat Yayınları A.Ş.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: Yapı Kredi Yayınları, 2019

Can Yayınları'nda 1. basım: Nisan 2022, İstanbul

Bu kitabın 1. baskısı 5000 adet yapılmıştır.

Dizi editörü: Cem Alpan

Düzeltili: Melis Oflas

Mizanpaj: Bahar Kuru Yerek

Sanat yönetmeni: Utku Lomlu / Lom Creative (www.lom.com.tr)

Kapak uygulama: Ezgi Arslan / Lom Creative (www.lom.com.tr)

Resimler: Bahadır Baruter

Baskı ve cilt: Özkaracan Matbaacılık ve Ciltçilik San. ve Tic. Ltd. Şti.

Evren Mah. Gülbahar Cad. No: 62 Bağcılar / İstanbul

Sertifika No: 45469

ISBN 978-975-07-5659-7

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.

Maslak Mah. Eski Büyükdere Cad. İz Plaza Giz, No: 9/25, Sarıyer / İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

canyayinlari.com/9789750756597

yayinevi@canyayinlari.com

Sertifika No: 43514

MİNE SÖĞÜT
GERGEDAN
BÜYÜK KÜFÜR KİTABI

ÖYKÜ

Resimler

Bahadır Baruter

♥can

Mine Söğüt'ün Can Yayınları'ndaki diğer kitapları:

Aşkın Sonu Cinayettir, 2016

Alayına İsyân, 2020

Başkalarının Tanrısı, 2022

Deli Kadın Hikâyeleri, 2022

MİNE SÖĞÜT, 1968'de İstanbul'da doğdu. 1985'te Kadıköy Kız Lisesi'nden mezun oldu ve aynı yıl İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Latin Dili ve Edebiyatı Bölümü'ne girdi. Lisans eğitimini 1989'da tamamladı ve aynı bölümde yüksek lisansa devam etti. Gazeteciliğe 1990'da *Güneş* gazetesinde başladı. Daha sonra *Tempo* dergisi ve *Yeni Yüzyıl* gazetesinde çalıştı. *Haberci* adlı televizyon belgeselinin metin yazarlığını yaptı. Çeşitli dergi ve gazetelerde yazı ve röportajları yayımlandı. 2013-2021 yılları arasında *Cumhuriyet* gazetesinde köşe yazarlığı yaptı.

Yapıtları: *Adalet Cimcoz/Bir Yaşamöyküsü Denemesi* (biyografi, 2000), *Beş Sevim Apartmanı* (roman, 2003), *Sevgili Doğan Kardeş* (araştırma, 2003), *Kırmızı Zaman* (roman, 2004), *Aşkın Sonu Cinayettir/Pınar Kür'le Hayat ve Edebiyat* (söyleşi, 2006), *Şahbaz'ın Harikulâde Yılı 1979* (roman, 2007), *Dolapdere/Kürt Kediler Çingene Kelebekler* (deneme, 2009), *Madam Arthur Bey ve Hayatındaki Her Şey* (roman, 2010), *Deli Kadın Hikâyeleri* (öykü, 2011), *Darbeli Kalemler* (derleme, 2011), *Gergedan/Büyük Küfür Kitabı* (öykü, 2019), *Alayına İsyân* (deneme, 2020).

“Altın postu ne yapacaktık biz?”

Yannis Ritsos

İçindekiler

I	13
Aile Ölüyor	17
Ablamın Cesedi	25
Anne Eti	31
Kadınların Derisini Yüzen Adamların En Yakışıklısı	41
Köpekdişi Düşü	45
Üçlü Kanepe	51
İstiklal Kırıldadır	57
II	61
Kaptan Rönesans	65
Haneke, Pasolını, Greenaway, Bir De Ben	71
Dışına Uzayan Cambazla İçine Kıvrılan Salyangozun Hüzünlü Hikâyesi	79
Lağımın Aleksandra'sı	85
III	91
Büyük Küfür	95
Sokakta	111
Triatlon	119
IV	129
Gergedan	133

I

Hayatta kalamayacağım bir iklimde yapayalnız bırakılmışlığımın öfkesiyle....

Yeminimden döneceğim ve kendi yaratıcısına kinlenen bir gergedana dönüşeceğim.

Varlığımın intikamını almak için yola düşeceğim.

Zamanın içinden geçeceđim.

Ailenin içinden geçeceđim.

Ahlakın içinden geçeceđim.

İnancın içinden geçeceğim.

Devletin içinden geçeceđim.

Senin içinden geçeceđim.

AİLE ÖLÜYOR

Bu bir oyun metnidir.

İsteyen oynar. İsteyen seyreder. İsteyen görmezden gelir. İsteyen üzerine uzun uzun düşünür.

Bu bir oyun metnidir.

Anne, baba ve kutsal çocuk arasında bir akşam yemeğinde geçer. Bu ne ilk akşam yemeğidir ne de son akşam yemeği olacaktır.

Her şey, başı sonu olmayan kâbus gibi bir zamanda, kâbus gibi bir sofrada olup bitecektir. Sadece bu kısacık oyunda değil, senin hayatında da devamlı aynı şey tekrarlanacaktır. Anne, baba ve kutsal çocuk olarak o korkunç sofraya devamlı oturacaksınız. O yemek yenecektir. O yemek bitecektir. O konuşmalar harfi harfine yapılacaktır. Ve sen sonra o sofradan kalkacaksınız. Ve hayâsızca soracaksınız:

“Anne biz hâlâ barbar mıyız?”

Annen suratına şamarı basacaktır. Baban masanın altından şimşek gibi bir tekme atacaktır. Sen bas bas bağıracaksınız:

“Hâlâ barbarız. Hâlâ barbarız biz. Ailece barbarız.”

Sakin o an, oynadığının bir oyun olduğunu unutup annenle babanı öldürme.

Barbarlık yapma.

Barbar olunmaz, barbar doğulur.

Barbar doğulmaz, barbar olunur.

Ben sana oyun başlamadan gerçeği söyleyeyim, sen anne tarafından barbarsın, baba tarafından saf, amcanlar temkin kökenli, dayınlar korkak, bir büyük halan vardı, vicdandan dönmeydi ama kimselere söylemezdi, sizin köklerin çok karışık; dallarınız arapsaçı; assak tüm suçluları o dallara asarız, kırsak o dallardan tonlarca yakacak yaparız; tam salıncaklık, tam kırbaçlık, tam senlik, tam benlik.

Şimdi sana öyle bir bilinç aşılacağım ki, feleğin şaşacak. Bak bakalım annene babana bir daha aynı soruyu sorabilecek misin?

Oynayanlar

Anne, 35 yaşında

Baba, 37 yaşında

Kutsal çocuk, 13 yaşında

Sıradan bir aile evi. Ne yoksul ne varlıklı. En tehlikesinden. Orta sınıf. O yüzden bu evde büyük hayaller yok, büyük korkular yok, cesaret sıfır. Vitrinlerde ne varsa olduğu gibi alınıp konmuş salona. Renkler iddiasız. Ev tertemiz. Tüller sakız gibi. Yerde bir gıdım toz göremezsiniz. Eve ayakla girilmez. Herkesin terliği var. Büfenin içinde asla kullanılmayan kristal kadehler. Büfenin üzerinde aile fotoğrafları. Duvarda sesi sessizlikte beyne balyoz gibi inen bir saat. Perdeler sıkı sıkı kapalı ki dışarıdan içerisi görülmesin – baba öyle istiyor. Küçük bir yemek masası. Tavandan aşağıya sarkan tasarruf ampullü bir lamba. Sırtı seyirciye dönük bir televizyon. Belli ki açık. Yeri geldikçe sesi yükselecek. Solda mutfığa açılan bir kapı. Sağda yatak odalarına giden bir koridor. Arkada pencere. Karşıda seyirciler. Baba ve kutsal çocuk sahnenin ortasındaki masanın iki başında karşılıklı oturmuşlardır ve televizyona bakmaktadırlar. Televizyonun sesi fazla açıktır ve reklamlar oynamaktadır.

Televizyonun sesi: Hav hav hav ev yemeği değil
Goody mama istiyoruz... Hav hav hav ev yemeği değil
Goody mama istiyoruz... Hav hav hav ev yemeği değil
Goody mama istiyoruz...

Anne: (*İçeriden neşeli bir tonda seslenir*) Yemek hazır.

Babayla kutsal çocuk aynı anda heyecanla birbirlerine bakarlar. Üzerinde mazbut bir ev giysisi bulunan anne taşımakta zorlandığı, kapaklı kocaman bir tepsiyle içeri girer. Tepsiyi sahnenin tam ortasındaki masaya koyar. Bu arada fonda köpek mamasının malum cümlesi arka arkaya takılmış plak gibi dönmektedir. Baba tepsinin kapağını açar. Tepside, aman Allahım, pişmiş bir köpek vardır.

Kutsal çocuk: (*Şaşkın*) Ama bu Çomar!

Anne: Evet, bu akşam Çomar'ı pişirdim.

Baba: Hiç itiraz istemiyorum, tabađa ne koyulursa bitecek!

Kutsal çocuk: Köpeklerimizi pişirecek miyiz hep böyle? Çomar'la oynuyorduk ne güzel.

Anne: Bütün köpekler oyuncudur bebeğim. Yenisini alırız, onunla da oynarsın.

Kutsal çocuk: Ama Çomar çok da iyi bir bekçi köpeğiydi. Eve kimseyi yaklaştırmıyordu.

Baba: Laflarına dikkat et! Eve kimseyi yaklaştırmayan benim. Bu evin muhafızı benim. Sizin efendiniz benim.

Baba bunları söylerken bir yandan da artan bir ihtirasla anneye bakmaktadır. Annenin bakışları da babaya kilitlenmiş, dudakları yarı aralık, gözleri baygın, hızlı hızlı nefes alıp vermektedir. Baba sesini yükselterek ve tonlamasını sertleştirerek bağırmaya başlar.

Baba: (*Anneye*) Ben olmasam sen doğuramazdın. (*Kutsal çocuğa*) Ben olmasam sen doğamazdın. (*Seyirciye*) Ben olmasam kimse doyamazdı!

Babanın "doyamazdı" demesiyle birlikte, anne de seyirciye bakarak derin bir nefes alır, içini çeker, yutkunur, titrer, yine yutkunur. Sonra hiçbir şey olmamış gibi yemek servisi yapmaya başlar.

Peki o sırada kutsal çocuk ne yapar? Önce bir yok olur sonra yeniden doğar.

Oyunun en can alıcı sahnesi budur. Babaların edepsizce öfkelenişine, annelerin bu öfkeden edepsizce tat alışına tanık olan her kutsal çocuk, o tanıklıktan biraz daha yaşlanmış ve biraz daha eksilmiş ve biraz daha delirmiş olarak yeniden doğar. Artık, zamanın içinden ve nice kötülükten geçerek bugüne gelecek bir gergedan kadar öfkelidir.

Anne: (*Çocuğa*) Sana Çomar'ın gözlerini vereceğim. Göz sever değil mi babası bizim oğlumuz.

Baba: Evet, göz sever. Ye; gözünü ye ki, Çomar kadar iyi görebilesin.

Kutsal çocuk: Kulaklar?

Baba: Kulaklarını da ver aslanıma, Çomar kadar iyi duysun.

Kutsal çocuk: O zaman burnu da benim.

Anne: Burnu da senin!

Kutsal çocuk: (*Şırmamıştır artık*) Pipisini de ben istiyorum!

Ah şu orta sınıf ahlakı! Baba yine hiddetlenir. Hem de ne hiddetlenme. Masayı devirerek kalkar kutsal çocuğun üzerine yürür. Zaten ufacık olan çocuk korkudan büzüşüp iyice ufaktır. Anne çılgılık atmamak için ağzını kapar ve olacakları görmemek için onlara arkasını döner. Baba dev bir tekmedir artık.

Çocuğa bir sağ ayağıyla vurur, bir sol ayağıyla. Bir sağ, bir sol, bir sağ, bir sol...

Çocuk iskemleden yere düşer.

Az önce masa devrildiğinde yere düşen tabaktaki köpeğin yanında babasının tekmelerinden korunmak için bir salyangoz gibi içine doğru kıvrılır.

Baba bir ejderha gibi dışına doğru büyür.

Anne üzerine su damlamış mürekkep gibi dağılır.

Seyirci gözü iki çeşme ağlar. Seyirci aile trajedilerine hiç dayanamaz. Hep ağlar. Sanki kendi trajedisi yokmuş gibi başkalarınınkine bakıp bakıp ağlar.

Burada seyirciye çok iş düşüyor. Seyirci ne kadar yüksek sesle ağlarsa, baba o kadar şiddetli vurur, çocuk o kadar şiddetli büzülür, anne o kadar şiddetli çözülür.

Evet anne çözülür, kaçar, koridora sapar, oradan mutfağa gider, bulaşık yıkar, kavanozları siler, biraz biber közler, gözyaşlarını siler, burnunu çeker.

Bu arada babanın hiddeti dinmiştir. Devrilen iskemlelerden birini düzeltip ona oturur. Bir sigara yakar. Oğlana bakar. Oğlan da ona bakar.

Baba: Al yak bir tane.

Baba kutsal çocuğa sigara uzatır. Evet, sanki hiçbir şey olmamış gibi. Kutsal çocuk o an bir kez daha doğar. Ama bu kez çocuk olarak değil bir katil olarak.

Babalar çocukları döverler sonra da çocuklar babaları öldürürler.

Bu kadar basit.

Yok bu kadar basit değil. Aslında biraz daha karmaşık. Çocuklar babalarını bir de anneleriyle seviştikleri için öldürürler. Sevişmek muhteşem bir cinayet sebebidir. Babalar da çocuklarını bu yüzden öldürürler. Kadınlar da kocalarını bu yüzden öldürürler. Çocuklar da anne ve babalarını bu yüzden öldürürler.

*Uçsuz bucaksız bir bataklıkta bir gergedan bize doğru koşuyor kinle ve se-
nin cesedin kötü kokuyor o gece. Annem ağzını her açtığında, koku daha
da kesifleşiyor. Cesedin masada çürüyor. Akşam koltukta çürümeye de-
vam edecek. Sonra yatağında çürüyeceksin. Sabah kahvaltı sofrasında.
Arada kapının önüne çıkacak, orada yüzün güneşe dönük çürüyeceksin.
Bazen sokaklarda dolaşacaksın. Kokun, o kesif kokun da peşinden
gelecek. Sonra eve döneceksin. Kapıyı açmadan önce biraz düşüne-
ceksin.*

Öfkeli bir gergedan sabırla.

Mine Söğüt, *Gergedan*'daki çarpıcı hikâyelerinde tematik bir bütün oluşturarak modern hayata sinmiş vahşetin örtüsünü kaldırıyor. Bazen keskin bir ironi bazen soğuk mesafelenmelerle, yer yer de groteske yaslanarak orta sınıfın, aile kurumunun sıradanlık cehennemini, kadük toplum hayatını, erkeklerin, kuralların, geleneğin yoz iktidarını gözler önüne sererek okuru adeta kışkırtıyor; parçası olduğu konformizm çağını sorgulamaya çağırıyor.

#aile #sıradanlık #şiddet #vasatınihtidarı #kadın #eriltahakküm #toplumdüzeni

Kapak resmi: Bahadır Baruter

 can

canyayinlari.com | [f](#) | [i](#) | [t](#) | [canyayinlari](#)

öykü

ISBN 978-975-07-5659-7

9 789750 756597